

Datum 2022-02-24
Dokumenttyp Yttrande
Diarienummer 2021/0583
Ert diarienummer I2021/02884
Handläggare Arvid Lindén

Infrastrukturdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över Trafikverkets förslag till nationell plan för transportinfrastrukturen 2022–2033 (TRV2021/79143)

Myndigheten för delaktighet arbetar för ett samhälle där alla kan vara delaktiga, oavsett funktionsförmåga. Myndigheten för delaktighet lämnar följande yttrande.

Myndighetens synpunkter i korthet

Myndigheten för delaktighet, MFD, ställer sig bakom inriktningen på Trafikverkets förslag till nationell plan för transportinfrastrukturen 2022–2033, men har vissa övergripande synpunkter på förslagen som främst handlar om att förutsättningar för personer med funktionsnedsättning och personer med funktionsbegränsningar på grund av ålder bör tydligare beaktas och prioriteras i den fortsatta beredningen av planen. En större andel äldre i befolkningen som genom åldrandet naturligt begränsas i sin funktionalitet, kräver fungerande tillgänglighet och god användbarhet för en vidmakthållen individuell självständighet. Detta gäller exempelvis vid utformningen av transportmedel, sammanhållna användningskedjor och i användbarheten till all service som har med ett självständigt resande att göra. Den ökande digitaliseringen välkomnas men stor vikt behöver läggas på att de system som utvecklas ger den nytta som förväntas både för transportsystemen och den enskilde användaren. Även om de digitala tjänsterna som utvecklas blir tillgängliga och användbara kommer det i många fall även behövas tillgång till personlig service för att så många som möjligt ska kunna få det stöd som de har behov av.

Myndighetens synpunkter

MFD ombads att inkomma med synpunkter på Trafikverkets rapport om inriktningsunderlag för transportinfrastrukturplaneringen för perioden 2022–2033 och 2022–2037 – underlag som ligger till grund för detta förslag. Myndigheten pekade då på att bakgrundsbeskrivningarna i

infrastrukturplanen tydligt även borde beakta och prioritera förutsättningar för personer med funktionsnedsättning och funktionsbegränsningar på grund av ålder och att frågan om tillgänglighet för dessa grupper borde få tydliga former för uppföljning under senare skeden av planeringsprocessen. MFD noterar att ingen av dessa synpunkter finns med i föreliggande förslag där tillgänglighet och användbarhet enbart nämns generellt.

MFD framförde även att det mot bakgrund av samhällets digitalisering är angeläget att inför kommande planeringsperiod också avsätta resurser för att implementera EU:s tillgänglighetsdirektiv. Inte heller detta finns med i föreliggande förslag, vilket MFD beklagar.

I föreliggande förslag saknar därför MFD en beskrivning av hur den demografiska utvecklingen och de utmaningar som följer med den bör hanteras. En större andel äldre i befolkningen som genom åldrandet naturligt begränsas i sin funktionalitet, kräver fungerande tillgänglighet och god användbarhet för en vidmakthållen individuell självständighet. En annan utmaning är sammanhållna användningskedjor genom hela transportsystemet. Det kan exempelvis gälla bytespunkter inom och mellan trafikslag samt tillgänglig information inför planering av en hel resa och betalning av resan.

Samtidigt som MFD är mycket positiv till de tydliga insatser för förbättrad tillgänglighet till trafiknätet som har gjorts under de senaste åren, bl.a. tillgänglighetsanpassade busshållplatser och stationer utmed hela det statliga väg- och järnvägsnätet samt förbättrade möjligheter för arbetspendling både i tätorter och i gles- och landsbygd noterar MFD med viss oro Trafikverkets skrivningar om nödvändiga omprioriteringar och besparingsåtgärder i det föreliggande förslaget. Det är viktigt att dessa åtgärder inte minskar användbarheten i de tjänster som behöver utvecklas. Det är även viktigt att de nya insatser och tjänster som utvecklas blir användbara för så många medborgare som möjligt oavsett funktionsförmåga i enlighet med principen om universell utformning

Ny teknik och digitalisering ger förutsättningar för att utveckla ett modernt och hållbart transportsystem

Inom transportområdet finns det ett omfattande regelverk från EU att förhålla sig till. Inom tidsramarna för planeringsperioden kommer senast den 28 juni 2025 dessutom ny lagstiftning att träda i kraft fullt ut till följd av det s.k.

tillgänglighetsdirektivet.¹ Detta kommer i Sverige sannolikt att få betydelse främst för frågor om digitalisering av transportsystemet och de digitala gränssnittens tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning. MFD anser därför att det är angeläget att prioritera resurser inom infrastrukturområdet för att kunna efterleva den kommande lagstiftningen.

Nya typer av åtgärder med tydliga inslag av digitalisering som ger direkta effekter i transportsystemet kan underlätta omställningen till ett hållbart transportsystem. Det förutsätter dock att de utvecklas för att fungera för så många som möjligt. MFD välkomnar därför att Trafikverket bidrar till implementering av digitaliseringens möjligheter för att utveckla transportsystemets utformning, underhåll och användning. Mängden data och information ökar och blir allt mer tillgänglig för tjänsteutvecklare och ger på så sätt möjlighet till att nya tjänster i transportsystemets utvecklas. MFD vill dock framhålla att mängden data i sig inte behöver betyda ökad tillgänglighet och användbarhet. MFD anser att det är viktigt att datan förpackas på sådana sätt att den senare kan tillgängliggöras i gränssnitt mot resenärerna som motsvarar de krav som ställs i webbtillgänglighetsdirektivet.² Stor vikt behöver läggas på att de digitala system som utvecklas ger den nytta som förväntas både för transportsystemen och den enskilde användaren. Även om de digitala tjänsterna som utvecklas blir tillgängliga och användbara kommer det i många fall även behövas tillgång till personlig service.

MFD anser att den svenska nationella planen för transportinfrastrukturen tydligare bör beakta EU:s gemensamma transportpolitiska mål som formuleras i den så kallade TEN-T-förordningen.³ Det pågår en översyn av förordningen som görs mot bakgrund av de nya utmaningar som formulerats i ”Den europeiska gröna given”. Den kommer att baseras bland annat på Strategi för hållbar och smart mobilitet (Sustainable and Smart Mobility Strategy).⁴ Där formuleras bland annat transportsystemets väg mot målen om en hållbar, smart och motståndskraftig mobilitet och vilken ambitionsnivå som krävs för den framtida politiken.

¹ EU 2019/882 av den 17 april 2019 om tillgänglighetskrav för produkter och tjänster.

² EU 2016/2102 av den 26 oktober 2016 om tillgänglighet avseende offentliga myndigheters webbplatser och mobila applikationer

³ Europaparlamentets och Rådets förordning (EU) nr 1315/2013 om unionens riktlinjer för utbyggnad av det transeuropeiska transportnätet (TEN-T).

⁴ [EUR-Lex - 52020DC0789 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/uri/lexuri-srv?uri=CELEX:52020DC0789)

Stadsmiljöavtalen

Trafikverket får enligt förordningen (2015:579) om stöd för att främja hållbara stadsmiljöer ge stöd till kommuner och regioner för åtgärder i städer som leder till ökad andel persontransporter med kollektivtrafik. Detta görs bl.a. genom stadsmiljöavtal⁵. Trafikverket avser att utvärdera avtalen inför en kommande planrevidering, i syfte att ta fram ett beslutsunderlag för hur den fortsatta satsningen och utvecklingen av stadsmiljöavtal kan formuleras efter 2030. MFD föreslår att särskilt fokus ska läggas på utvärdering och behov av insatser för bättre tillgänglighet både avseende den fysiska stadsmiljön och för tillgång kollektivtrafik för alla medborgare oavsett funktionsförmåga. Det kan innefatta att säkerställa att stadsmiljöavtalen innefattar funktionskrav som tillgodoser en så tillgänglig stadsmiljö som möjligt.

Ärendets handläggning

I den slutliga handläggningen av ärendet har generaldirektör Malin Ekman Aldén (beslutande), avdelningschef Jessica Bylund och utredare Arvid Lindén (föredragande) deltagit.

Myndigheten för delaktighet

[elektroniskt signerad]

Malin Ekman Aldén

⁵ [Dags att söka stadsmiljöavtal – för hållbara städer - Hållbar Stad \(hallbarstad.se\)](https://www.hallbarstad.se/omsorg/omsorg-och-utbildning/2018/05/dags-att-soka-stadsmiljoavtal-for-hallbara-stader/)

UNDERSKRIFTSSIDA

Detta dokument har undertecknats med elektroniska underskrifter:

NAMN:	Malin Ekman Aldén
TITEL, ORGANISATION:	Generaldirektör, Myndigheten för delaktighet
IDENTIFIKATIONSTYP:	E-post (malin.ekman-alden@mfd.se)
IDENTIFIKATIONS-ID:	0147fcf80d1a4873b19c939a042724b4
DATUM & TID:	2022-02-24 14:28:34 +01:00

Certifierad av Comfact Signature
Accepterad av alla undertecknare
2022-02-24 14:28:40 +01:00
Ref: 31966SE
www.comfact.se

[Validera dokumentet](#) | [Användarvillkor](#)